

EGY KOCKÁS LILIOM NAPLÓJÁBÓL

Iskolánk természetismereti szakköre, a Zöldsárcány Csoport gyakran szervez túrákat a Bakonyba, és a Vértesbe vagy éppen a Balaton-felvidékre. Ez utóbbi tájegység legszebb természeti értékeit tekinthették már meg a szakkörösök. Például a Szent György hegyi-bazaltorgonákat, a Hegyestű bazaltoszlopait, a szőlőiről híres Badacsony hegyet, és hintázhattunk már a szentbékállai ingókövön is.

Legszívesebben minden túránkról mesélnénk, de hát az öt perc az sajnos csak öt perc. Egy nagyon mai, tanulságos történetet szeretnénk elmesélni, legutóbbi utunkról. Március 21-én kockás liliom túrán vettünk részt a Zala folyó ölelésében megbújó réten. A természetőr egy tavaly történt szomorú esetet mesélt el az itt élő különleges és nagyon szép növényről, a kockás liliomról. Elképzeltük mit élhetett át szegény virág, most az ő szemszögéből meséljük el nektek.

Fritillaria meleagris vagyok, magyarul kockás vagy kotulilom. Híres lettem, vagy inkább hírhedt. A megyei napilapban is szerepeltem. Pedig én nem akartam. Sokkal jobb volt, amíg nem is tudtak rólam az emberek! De nem szaladok előre, kezdjük a naplóm elején.

Itt születtem Zalabér és Tüskeszentpéter falvak között finom nedves, lápos réti öntéstalajon. Itt éltek a szüleim, a dédiék is meg minden ősöm. A rétünket a szubalpin, és a Kisalföld közelsége miatt kontinentális levegő járja át.

Az öregek mesélték, hogy nemzetségünk nevét az ókori rómaiak kockavető poharának a fritillus, és virágunk hasonlósága miatt kaptuk. Az egyik unokatestvérem, azt állítja, hogy Horvátország címerét is rólunk mintázták, de ő elég dicsekvős, nem tudom, hihetek-e neki.

Az biztos, hogy a rétünk növényeihez képest más a megjelenésünk. Harang alakú virágom kecsesen bókol, lepelleveleim bíborpiros és fehér színben, sakktáblaszerűen mintáztak. A virágtakaró leveleim tövével egy-egy mézfejtő van, emiatt lepleim kipúposodó hátúak. Örömmel döngicsélnek körülöttem a mézelő- és a poszméhek is. Leveleim fűszerűen vékonyak, hagymámban gyűjtögetem a finom tápanyagokat.

A bajok akkor kezdődtek, amikor az 1980-as években a termelészövetkezet traktorosai szántani kezdtek a környéken. Tetézték a dolgot azzal, hogy megrágyázták a réteket. Ez gyilkosság volt, nagyon sokan elpusztultak őseim közül. Mostanában azonban megváltoztak a környékbeli emberek. Éreztem, hogy szeretnek minket. Mellém hajoltak, nézegettek, sokan fényképeztek is. Különösen akkor örültem, ha gyerekek jöttek. Ilyenkor próbáltam elkápráztatni őket. Illegettem billegettem kockás fejecskémet előttük.

A tavalyi év nekünk jól kezdődött. Tavasz elején eljött az olyan régen várt áradás. A Zala elárasztotta otthonunkat. Láptalajunk és hagymáink szinte fürödtek a vízben és a

boldogságban. Új erőre kaptunk, és régóta nem látott tömegben borítottuk el a rétet. Alig győztem új fajtársaimat számba venni a naplómban.

Sajnos a környék rosszfíúi a vaddisznók is élvezték a finom süppedős talajt. Sok helyen túrásnyomaik csúfították a rétet. Minket nem bántottak, nem bolondok, tudják, hogy rájuk nézve mérgezőek vagyunk.

Aztán eljött a nagyszombat. Aki túlélte közülünk soha nem feledi. 450-500-an virágozva, erőnk teljében vártuk a Húsvéti ünnepet, amikor sok természetszerető ember szokott megcsodálni minket. Sütkéreztünk az áprilisi langymelegben, élvezettel tornáztattuk szárunkat a Zala folyó völgye felől érkező langyos szélben. De egyszer csak némaságunkban is együtt sikítottunk fel. Ne! Ember állj meg! Mit csinálsz? A rét szélén feltűnt egy traktor. Iszonyú gépezet volt. Megfordított boronát húzott maga után, simította a vaddisznók túrásait, törte, zúzta szárainkat, leveleinket, virágainkat. Földbedöngölt engem is és az egész rétet. Nagyon fáj, legtöbbünk ismét elpusztult. Elveszett a sok-sok még ki sem fejlődött mag, az új élet lehetősége.

Ami azután történt arra csak homályosan emlékszem. Estefelé kétségbeesett természetvédők szaladgáltak felettem. Néhány nap múlva újságírók jöttek, fényképeztek, sajnálkoztak. Volt, aki természetvédelmi törvényekről, értékekről papolt. Erre mások azt hajtogatták, hogy kaszálóként van bérbe adva a terület, a gazdának simítani kellett a túrásokat a fűhozam miatt. Erősek vagyunk évente egy-két kaszálást el is viselünk. De pont akkor teszik ezt velünk, amikor évtizedek óta ilyen sokan nem virágoztunk?

Arra határozottan emlékszem, hogy az egyik ember, akit polgármesternek szólítottak, kezeit széttárva azt mondta a természetvédelmi szakembereknek. „Ez az élet!” Hát számunkra tényleg ez az élet? És vajon meddig még?

Köszönjük a figyelmet!